

ga že v vsem tem pogovoru. Vsak posameznikov javni nastop nosi v sebi etično odgovornost. O tem, ali so moje pesmi in moji eseji in tako naprej dobri ali slabi, pa ne razsojam jaz, ampak bralci.

V prispevkih, zlasti v kolumni Naših razgledov, pogosto postavljaš stvari na rob: ali-ali. So dileme, ki se kažejo, resnično tako hude in nasprotja res tako usodna, ni nobene tretje... sedme, osme poti? Pri tem imam posebej v mislih razmere v kulturi, kjer je trenutno stanje resnično katastrofalno.

O katastrofalnosti sem svoje že povedal. O svojem značilnem ali-ali pa tudi. Ko postaviš odprtost tretje ali osme poti, da se razumemo, ko postaviš skrajni relativizem, potem dopustiš vse. Treba je razumeti poanto francoskega *Tout comprendre c'est tout pardonner*. Če čisto vse razumeš, potem zares lahko čisto vse oprostiš, tudi najpošastnejša grozodejstva. A s tem je vse skupaj samo še sivi goli svet, kjer vladata zgolj zakon in moč debelejšje gorjače. Na to pa že zaradi solidarnosti do šibkih in drugačnih nikoli nisem pristal.

Slovenska kultura pa bo preživela, brez skrbi.

Iz tvojih pesmi je čutiti tudi neko posebno žalost za izgubljenim svetom, ki je imel trdnejši temelj od našega. Se je človeštvo samo izgnalo iz raja in kdaj?

Raja nikoli ni bilo in naša žalost je žalost zaradi te odsotnosti, ne zaradi izgubljene preteklosti. Svoje ljudi skušam ljubiti in to me boli. In kljub bolečini, moji in njihovi, čutimo hlad tujosti. Kaj je mogoče premostiti, kje pa so globeli, ki jih nikoli in nikdar ni mogoče preskočiti? In stojiš sto let na njihovem robu in veš, da ne boš mogel čez. Če stoji na drugi strani tvoje najljubše bitje, ki zre vate z enako otožnimi in obupanimi očmi, potem je res žalost. Pa tudi to žalost je treba živeti in preživeti. Prav zaradi onega drugega na drugi strani.

Pa to je že razčustvovanost. Pesmi so. Samo pesmi.

Zdravko Duša

Pesmi

- 1 jarem si odenem okoli vratu
v brazdo stopim
z nogami do kolen v zemljo
plug vlečem za sabo
oral bom naj mi počí žila v vratu
naj mi špricne kri
čez čelo

naj mi špricne kri
bom hodil naprej

in bo zemlja
in bo ozara
in bojo tvoje bele prsi
ki jih ljubim

2 hoja po robu
asfalt tam doli čisto spodaj
hoja po robu
družinska sramota
hoja po robu

roke gor – prvi avtobus – bosenski hribi – ovčji trop – pastirska
staja – nihče – nikogar – nikomur – stran – kočā – požirek vode
– rosa – ležišče – dihati – stran – skodle – ovce – toplo –
stran – hrib – gora – senčna stran

hoja po robu
padec čaka čepi se potuhnjeno heheta
in si zadovoljno šepeta:
glej jo postrv kako se otepa
ji nič ne pomaga je že ujeta

padec je oblak in visi na nebu
se tihotapi nad vsakim korakom
svojo sivo rjuho čez nebo razpenja
me hoče imeti drgetajočo miš
me hoče imeti da bi begal
da bi ril v prst in se skrival
iskal zatočišče

utrujen in s sivimi prameni
otožnih oči povešenih obrvi
žalostnih lic:
v to igro ne grem
z žalostjo proč
kar tako brez razloga
iz samega veselja

se prebudim in se stisnem k štefki
in si oddahnem: še živiva še sva
še se lahko kregava z življenjem

- 3 izza vogala je planil volkodlak
dvoje nesrečnih krvavih oči
škrlatni puščici sta se mi zapičili v prsi
beli volčji zobje zagrizli v obraz

izza vogala volkodlak
na hrbtu ležim sredi doma
z rdečimi očmi z belimi očnjaki nad sabo
in se ne morem premakniti

pa se spomnim na ženo ki nedolžno spi
in mi ovija roko čez rame in sanja
nedolžne sanje in se stiska ob moj hrbet
ob moj hrbet kot ob celino

in se spomnim na svoje otroke ki so zaspali
ob očetu ki jim varuje dom

volkodlaka udarim v belo zvezdo sredi čela
in mu rečem:
umij si oči
kako bolno rdeče ti žarijo
bodi človek
odidi pozabi zasp

- 4 lepo sem vam rekel: dovolj je bilo napuha
pa kar ždite za svojimi mizami
in ustvarjate svet

pa vam gre vse mimo ušes
skozi lase
okoli života in med nogami

življenje mezi čisto pri tleh
in z grozo videvam
da mi med nogami
kri kaplja
sled za sled

bom odtekal sam za sabo
in umiral vsak korak

ali bom kot janko in metka
naredil sladko hišo in grad
se vsega hudega bal
samega sebe
od strahu pokončal

5 ko veš da je vse skupaj bel papir
in bel ostane
ko ga do bolečine polniš
s črkami in znaki
ko ga do bolečine polniš
s krvjo in srčno muko
in je vse papirnato in prhko
do dolgočasja

ležeš na prisojni hrib
v pomladno svežo travo
vznak na muževno prst
na zemljo ki ti z zimskim hladom smrt obljubi

lahko te ljubim do bolečine
lahko obljubim ti vse in še več
lahko obhodim po kolenih vse cerkve na tem svetu
do krvi in do pekla

nič ne pomaga
umrl bom brez zvezde brez odrešitve
umrl bom in boš ostala sama
čisto sama brez mene brez česarkoli
nič ti ne bom pomagal boš gola
in sama brez česarkoli

6 za ograjo in za ograjo in spet za ograjo
se kakor iz pekla
oglasi
pasji lajež

hripavi lajež sega h grlu
to ni moj svet tega se bojim
grlo je nežno vrat je bel

krvav odmev
krvav odmev

- 7 koga kličem
za kom vijem roke
zmerom znova se najdem v istem kotu
in vem

moja koža je ena in edina
ki jo imam
in vselej ko se je dotaknem
se mi odlušči plast srca
se skrčim vase
in me je manj in manj

zraka mi zmanjkuje
svetlobe sonca lune
ostajam
brez telesa in brez duše
brez tebe in brez najinih otrok
brez sebe samega

- 8 ga ni
ki ga čakaš
s komolci zleknjen na okenski polici
zastrtih oči
s hrbtom tesno ob grobi malti
za vogalom ob padajočem mraku
ga ni in ga ne bo

vrnil se boš v svojo sobo
vrnil se boš v svojo posteljo
odvil boš golo žarnico
in je ni
in je ne bo
ki jo čakaš

pa če se zgodi sodni dan
pa če pride zadnja sodba
je ni in je ne bo

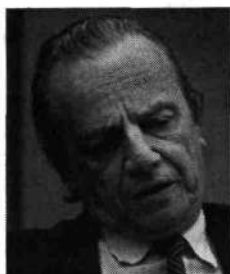
- 9 labodi so se prestrašili
črne grbe nad žoltimi kljuni
so kradoma skrili
ob boke pod puhasta bela krila
nedolžni ptiči vitkih vratov
so se izmaknili tveganju
obrnili hrbet
vedel sem da gre vse po zlu
labodi in spet labodi
komu drugemu bi zaupal
hrbti spuščeni v mehko mlahavost
v tla obrnjene oči očitajoče:
ti si kriv
zakaj si me pahnil v stisko
zakaj si mi prijateljstvo naložil na rame
zajaši sivo divjo gos
odpotuj proti obzorju
vso srečo ti želim
pusti me naj živim svoje življenje
tvegano in nerazumno
sam
s svojimi ljudmi in s svojo stisko
naj bo drzno naj bo pogubno
- 10 ni se šaliti
ne z gozdom v poznem popoldnevu
ne s pomladno zelenimi travami
pod drevesnimi debli
njihov pogled je resen in težak
in seže za tabo kamorkoli greš
če nisi čistega srca
se ti bo hudo pisalo
lahko boš govoril in govoril
samega sebe prepričeval

lahko boš drobil suho jesensko listje
med trepetajočimi potnimi prsti

če ne boš samemu sebi verjel
če ne boš svojega golega telesa
razgalil poševnim jesenskim žarkom
potem je bilo vse zaman
nisi stopal po poti svoje usode

samo zbogom reci
in se za večno skrij v morsko plimo
v vijugo kamnite polžje hiše
v gluhost
gozd te ne bo čul
življenje ti ne bo dalo odmeva

Moč in meje dialoga René Descartes in njegova »okrogla miza«

Dr. Ivo
Fabinc

VSEBINA

- I. Dialoški koncept Dekartovih »Meditacij«
- II. »Dekart? O, tudi tu je že bil!«
- III. Dvomi, nasprotja in kompromisi Dekartovega časa
- IV. Učinkovitost »okrogle mize«
- V. Pouk iz davnine
- VI. Od Dekartove »bajke« do resnice o »Svetu«
- VII. Po 350 letih.

I. Dialoški koncept Dekartovih »Meditacij«¹

V zadnjih letih se svet večkrat vrača k idejnim koreninam zahodne kulture, kadar se znajde na slabo preglednih razpotjih, od koder vodijo široke poti do vedno bolj poglobljene skepe o lastni bodočnosti in le slabo razpoznavne steze do jasnih panoram.

¹ René Descartes – v starejših tekstih Rénatus des Cartes; lat. Cartesius. V tekstu tega eseja: Dekart. »Meditacije« v popolnem izdanju z opombami in odgovori sem obdelal po: Descartes René: »Discours de la Methode suivi par Meditations Metaphysiques. Ernest Flammarion. Paris. (brez letnice). Vsi citati se nanašajo na to izdajo Meditacij. V tudi D. R. »Meditacije« (brez opomb in odgovorov Dekarta) z uvodno besedo Marka Hribarja. Slovenska Matica. Ljubljana 1988 (ponatis iz 1973. leta)

Poleg tega sem upošteval zbirko del Dekarta D. R. »Oeuvres choisies« (I in II) z uvodno besedo Loisa Dimiera. Librairie Garnier Frères. Paris 1943.

Prav tako: D. R. »Philosophische Werke« z uvodno besedo J. H. von Kirchmanna. L. Heimann. Philosophische Bibliothek. zv. 25. Berlin 1870

D. R. »Principes de la Philosophie«. Hachette. Paris 1904. D. R. »Strasti duše«. Grafos. Beograd 1969.